

PA BLANC

Sempre em vaig considerar una nena afortunada.

El meu dia començava amb una passejada per Les Rambles direcció a l'escola. Vaig recórrer aquelles Rambles de la mà amb ma mare fins l'edat que les nenes abandonaven aquelles aules tacades de color vermell opac per una ideologia opressiva i masclista. Però en aquell moment jo no sabia que allò que s'hi respirava era tan contaminant.

Just abans de començar les classes se sentia de fons i a cappella una cançó que en aquell moment no sabia el perquè, però no cantava i no m'agradava gens i que, encara ara, no he cantat mai i, atès la meua manera de pensar, moriré sense fer-ho. Per sort, la nostra escola estava absoluta d'aquesta pràctica de mal gust ja que es tractava d'un col·legi privat de monges. Només se sentia de fons. Les altres nenes d'altres escoles no tenien tanta sort.

Un dia el pare arribava a casa explicant que havia comprat una botiga de queviures a punt de tancar. Jo no entenia pas perquè podia voler el pare una botiga que no anava bé. Estava un temps que només parlava dels queviures. Atrafegat. Uns mesos més tard, apareixia amb caramels per a mi i unes joies noves per a la mare. Havia venut la botiga! Quan jo perdia alguna cosa, estava uns dies trista, però el pare semblava molt content, la mare també i jo més, m'encantaven els caramels que em portava el pare. Uns anys més tard, vaig saber que el meu pare abans i després de la guerra es dedicava a comprar i vendre negocis. Comprava una botiga petita, la feia seva, la millorava i la venia per un valor molt superior a l'inicial. Però no tot van ser flors i violes, entre transacció i transacció hi va haver un retall de la moneda. El govern va decidir que unes determinades sèries de bitllets no tinguessin validesa legal, a casa tot el dia parlaven de *dinero rojo*. Semblava que l'objectiu oficial era apujar el valor de la pesseta, igual d'afectada que els cors de les persones que estaven obligades a cantar cada dia una cançó que els recordava la quantitat de gent exiliada i assassinada pel règim, alguns d'ells parents i amics.

De cop, vaig passar de jugar amb unes nines que m'havia regalat el meu pare pel meu darrer aniversari a jugar a les botiguetes amb un munt de bitllets. Hi jugava amb l'Antònia, la meua millor amiga. Ens hi passàvem hores les dues juntes a casa meua. A casa semblava que quan miraven aquells bitllets alguna cosa se'ls trencava per dins. Per una banda, jo estava encantada. Les nines m'agradaven molt, però comprar i vendre amb diners que semblaven molt reals, encara m'agradava més; però per altra banda, sentia que alguna cosa no anava bé amb aquell joc. Només podia no adornar-me del que estava

passant perquè era una nena i és que aquesta mesura sorpresa va afectar Catalunya, en concret Barcelona i, més en concret, casa meva, on una gran quantitat de diners van quedar inutilitzats, millor dit reutilitzats, ja que la nena que s'amaga rere d'aquestes paraules jugava a ser caixera amb milers de les antigues pessetes.

Recordo un dia que vàrem anar a visitar la meva tieta, la germana del meu pare. M'agradava molt anar a casa de la tieta perquè sempre em feia una xocolata boníssima o pa amb vi i sucre, però aquell dia no em va fer gaire cas. Només li volia ensenyar al meu pare un llibre amb una col·lecció de monedes de plata. Xiuxiuejaven i no m'hi deixaven apropar. Em van quedar a la memòria aquestes paraules: saquejos, policia i joies. A la memòria fins al dia d'avui. Aquells saquejos van servir per abastir d'or el Banc Central.

La mare sempre estava a casa amb mi. S'ocupava de fer les feines de la casa, de cuidar-me a mi, a la meva amiga Antònia, al pare i poques vegades de cuidar-se a ella mateixa. Sembla que era una cosa habitual en l'època, tirant la vista enrere, una mica hem avançat, però no sé si gaire. Treballava totes les hores del dia, la feina no acabava mai i mai va cotitzar ni una pesseta. De ben petita sempre vaig pensar que aquella no era la vida que jo volia per a mi. Les aventures del pare em semblaven més interessants. Recordo uns dies que la família del pare va desaparèixer. El pare també. Cafè i botifarres. El que jo feia amb els diners amb els que jugava, el pare ho feia amb cafè i botifarres. Jo no podia explicar-ho a ningú. La mare em deia que el pare ho canviava per pa blanc. Blanc? De quin color és el pa, si no? Uns dies abans que el pare desaparegués, vaig deixar d'anar a Les Rambles. Em vaig enfadar perquè sempre anava a veure un lloro. Diuen que un dia el lloro va xiular tan fort quan va veure aparèixer la policia que va quedar mut. Aquell dia el pare no va venir a dormir.

Jo era una nena afortunada. El pare va tornar. En aquell moment, els papers van canviar. El pare gairebé no sortia de casa i la mare era qui anava a Les Rambles i al port, de fet primer anava al port i després pujava cap a Les Rambles, però a mi no em deixava acompanyar-la mai. Massa arriscat, deia.

Qui no va tornar va ser l'Antònia. Havia estat un dies malalta. Jo pensava que era un refredat o una grip perquè tossia molt, però no ho era pas. La seva mare es va trobar la meva i li va explicar que se l'havien endut fora de la ciutat. Potser no la tornaríem a veure. Tisi. La mare i el pare es van preocupar molt per mi. Durant uns dies no paraven de mirar-me i sobretot d'escoltar-me. Si feia algun sorollet, la pregunta ràpida era: has tossit? No

vaig tossir. L'Antònia no va encomanar-me la tuberculosi pulmonar. Jo era una nena afortunada. En poc temps l'Antònia es va morir, però també el seu germà petit i dues veïnes. La tisi amb la desnutrició d'aquella època va esdevenir una epidèmia.

Religió, llengua castellana, matemàtiques, geografia i història, labors, dibuix, educació física i francès. Aquestes eren les assignatures, en diuen ara, que jo feia. La veritat és que ho aprovava tot perquè era pràctic aprovar. No volia que em castiguessin i no volia disgustar els pares. Labors? Religió? No m'agradaven i creia que no servien per a res. Potser al llarg de la meua vida els he trobat una utilitat. Les altres assignatures sí que les gaudia. M'encantaven les matemàtiques i el francès. El que més m'agradava era jugar al pati a la xarranca, a fet i amagar, a cantar cançons de rotllana i a botiguetes amb l'Antònia. Pobra Antònia. Ens ho havíem passat molt bé a classes amb les monges i al pati amb les altres nenes. A l'escola només hi havia nenes. Els nens anaven a l'escola dels *hermanos*. Eren com monges, però en masculí. També portaven hàbit. Els nens no feien labors. Em semblava que tenien molta sort. I quan jugaven al pati, com que anaven amb pantalons, els era més còmode jugar a pilota. Nosaltres, les nenes, no en teníem de pilota. Mai vaig jugar a pilota a l'escola. El meu veí jugava a pilota i jo, quan ningú ens veia, jugava amb ell. Estava bé. L'Antònia no volia jugar-hi mai. Deia que era un joc de nens.

On era més feliç era a casa. Em trobava estimada i protegida.

El temps que vaig estar amb el pare vaig aprendre tot el que ara sé sobre els negocis, els intercanvis, les estratègies, el tracte amb els clients i a negociar amb els proveïdors. El pare m'ho va ensenyar tot sense que jo me n'adonés, m'ho va ensenyar jugant i explicant-me les seves històries com si fossin contes, així acabava cada dia el meu dia, amb un conte del pare i un petó de bona nit.

Vaig ser una nena afortunada.

Blanca Roma